

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичних технологій та менеджменту
Кафедра менеджменту, маркетингу та забезпечення
якості у фармації

ОХОРОНА ПРАЦІ

(назва освітнього компонента)

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента

підготовки _____ Перший (бакалаврський) рівень освіти _____

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ 22 Охорона здоров'я _____

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ 224 Технології медичної діагностики та лікування _____

(код і найменування спеціальності)

освітньої програми _____ Лабораторна діагностика _____

(найменування освітньої програми)

спеціалізації (й) _____ _____

(код та найменування спеціалізації)

2024 рік
рік створення

Робоча програма освітнього компонента Охорона праці спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування освітньої програми Лабораторна діагностика (3,10д) для здобувачів вищої освіти 4 курсу.

Розробники:

ЛІСНА Анастасія - доцент ЗВО кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації, кандидат фармацевтичних наук, доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації

Протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Зав. кафедри

проф. Володимир МАЛИЙ

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських та соціально-гуманітарних освітніх компонентів

Протокол від «03» вересня 2024 року № 1

Голова профільної комісії

з економіко-управлінських та

соціально-гуманітарних освітніх компонентів

проф. Ганна ПАНФІЛОВА

1. Опис освітнього компонента

Мова навчання: українська.

Статус освітнього компонента: вибіркового.

Пререквізити вивчення освітнього компонента: «Філософія, етика та естетика», «Фізіологія», «Вступ до фаху» та ін.

Предметом вивчення освітнього компонента «Охорона праці» є аналіз негативного впливу різного роду небезпек на життя та здоров'я людини, а також методів, засобів і заходів захисту від них, а також охорона праці на рівні установи.

Інформаційний обсяг освітнього компонента. На вивчення освітнього компонента відводиться **90 годин 3 кредити ЄКТС.**

2. Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Охорона праці» є забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці при роботі в клініко-діагностичних лабораторіях які включають негативну дію на людину та навколишнє природне середовище, приймати продуктивні рішення у сфері охорони праці; сформувати у студентів відповідальність за особисту та колективну безпеку у повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності на первинній посаді.

Основними **завданнями** освітнього компонента «Охорона праці» є підготовка до прийняття та реалізації заходів, спрямованих на забезпечення: належних, безпечних здорових умов праці на робочих місцях; утримання в належному стані виробничого устаткування, будівель, споруд, інженерних мереж, безпечного ведення технологічних процесів; необхідних засобів індивідуального захисту для працівників; організації і проведення навчання працівників з питань охорони праці; пропаганди охорони праці; обліку, аналізу та оцінки стану умов і безпеки праці; професійного добору працівників окремих спеціальностей; страхування працівників від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань тощо.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітній компонент «Охорона праці» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при виконанні досліджень в лабораторіях різного профілю, інтерпретації їх результатів та управлінні роботою лабораторії або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки та наявність відповідних практичних навичок і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК 8. Навики здійснення безпечної діяльності.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 1. Здатність здійснювати безпечну професійну практичну діяльність згідно з протоколами, рекомендаціями щодо безпеки та діючим законодавством.

Інтегративні кінцеві **програмні результати навчання** (ПРН), формуванню яких сприяє освітній компонент:

ПРН 1. Проводити підготовку оснащення робочого місця та особисту підготовку до проведення лабораторних досліджень, з дотриманням норм безпеки та персонального захисту, забезпечувати підготовку до дослідження зразків різного походження та їх зберігання.

ПРН 17. Надавати першу медичну допомогу та забезпечувати лабораторно-діагностичну складову в умовах війни та надзвичайних ситуацій.

У **результаті** вивчення освітнього компонента здобувач освіти повинен

знати:

- законодавчі та нормативні акти з управління безпекою праці та цивільним захистом;
- організацію охорони праці на виробництві;
- обов'язки і відповідальність роботодавців та керівників структурних підрозділів із забезпечення здорових і безпечних умов праці робітників.

вміти:

- оцінювати умови праці на робочих місцях;
- організовувати та брати участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій.

володіти:

- методикою визначення основних шкідливих та небезпечних факторів;
- методикою санітарно-гігієнічної оцінки умов праці;
- методикою інтегральної бальної оцінки умов праці;
- методикою оцінки динаміки травматизму у фармацевтичній галузі;
- методикою організації та проведення навчання з охорони праці.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	Денна форма						Заочна/дистанційна форми					
	у тому числі						у тому числі					
	всього	л	сем.	пз	лаб.	с. р.	всього	л	сем.	пз	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Охорона праці												
Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці	22	-	-	7	-	15	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Основи гігієни праці та виробничої санітарії	22	-	-	7	-	15	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Основи безпеки праці	21	-	-	7	-	14	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Основи пожежної безпеки	21	-	-	7	-	14	-	-	-	-	-	-
Контроль змістового модулю 1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	88	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Семестровий залік з модуля	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Усього годин</i>	90	-	-	32	-	58	-	-	-	-	-	-

5. Зміст програми освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Охорона праці

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основні розділи дисципліни «Охорона праці». Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Тема 2. Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Основні світлотехнічні визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Нормування освітлення, розряди зорової роботи. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Класифікація шумів за походженням, за характером, спектром та часовими характеристиками. Нормування шумів. Контроль параметрів шуму, вимірювальні прилади. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму. Інфразвук та ультразвук. Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань. Нормування та контроль рівнів, основні методи та засоби захисту від ультразвуку та інфразвуку. Види. Шляхи проникнення до організму. Негативні наслідки для працюючих. Засоби колективного та індивідуального захисту.

Тема 3. Основи безпеки праці. Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру (ЄДСЗР). Цілі і завдання. Координуючі органи ЄДСЗР. Режими функціонування ЄДСЗР. Фінансове і матеріальне забезпечення заходів захисту населення. Державне управління у сфері захисту від надзвичайних ситуацій. Державне регулювання та контроль щодо захисту населення в надзвичайних ситуаціях.

Тема 4. Основи пожежної безпеки. Горіння. Класифікація. Горючість. Показники вибухо-пожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухо-пожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.

Семестровий залік

6. Теми лекцій

Не передбачено робочим навчальним планом.

7. Теми семінарських занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна/дистанційна форми
1	Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці	7	-
2	Тема 2. Основи гігієни праці та виробничої санітарії	7	-
3	Тема 3. Основи безпеки праці	7	-
4	Тема 4. Основи пожежної безпеки	7	-
8	Контроль ЗМ 1	2	-
9	Семестровий залік з модуля 1 «Охорона праці»	2	-
Усього годин		32	-

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна/дистанційна форми
1	Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці	15	-
2	Тема 2. Основи гігієни праці та виробничої санітарії	15	-
3	Тема 3. Основи безпеки праці	14	-
4	Тема 4. Основи пожежної безпеки	14	-
Усього годин		58	-

Теоретичні питання та завдання для самостійної роботи

Підготовка реферату, презентації, робота з навчально-методичною літературою, конспектами лекцій, Інтернет-ресурсами:

1. Вимоги безпеки під час роботи з отруйними та шкідливими речовинами.
2. Умови зберігання отруйних та шкідливих речовин.
3. Засоби захисту працюючих із отруйними та шкідливими речовинами.
4. Знешкодження шкідливих речовин.
5. Надання першої допомоги постраждалим.
6. Безпека при роботі зі зрідженими або стислими газами.
7. Умови зберігання балонів.
8. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень.
9. Безпека при роботі зі скляним посудом і ампулами.
10. Безпека експлуатації посудин що працюють під тиском і вакуумом.
11. Безпека при роботі з пожежо та вибухопожежонебезпечними речовинами.
12. Умови зберігання горючих речовин.
13. Пожежна безпека у лабораторіях різного профілю.
14. Види вогнегасників.

15. Пожежний інвентар та пожежний інструмент.
16. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу.
17. Державний пожежний нагляд.
18. Інструктажі співробітників з пожежної безпеки. Журнали реєстрації інструктажів.
19. Правила поводження з медичними відходами.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

Номер теми освітнього компонента	Максимальна кількість балів за тему	Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт	Види робіт, за які здобувач отримує бали
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	15	5	тестування
		5	усна відповідь
		5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 2.	15	5	тестування
		5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
		5	ділова гра
Тема 3.	15	5	тестування
		5	усна відповідь
		5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 4.	15	5	тестування
		5	усна відповідь
		5	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 1-4	20	20	підготовка наукової доповіді (есе)
Всього балів за змістовий модуль 1:		80	
Всього балів за модуль:		80	

Вивчення освітнього компонента здобувачами вищої освіти можливе за допомогою неформальної освіти. Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Максимальна кількість балів
тестування	20

відповіді на теоретичні питання	15
вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань	20
ділова гра	5
підготовка наукової доповіді (есе)	20
Всього балів:	80

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модуля за видами робіт	Максимальна кількість балів за контроль змістового модуля
Змістовий модуль 1		
тестування	10	20
вирішення практичного завдання	10	
Всього балів за контроль змістових модулів:		20

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 20 балів - підготовка наукової доповіді (есе);

під час контролю змістового модуля 1: білети до змістового модуля 1 включають тестові та розрахункові завдання для самостійного вивчення.

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітньої компоненти застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за недиференційованою шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

12. Методи навчання

– *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, інший навчальний контент;

– *репродуктивний метод:* практичні заняття;

– *проблемне викладання:* Brainstorming – метод «мозкового штурму»;

– *частково-пошуковий метод:* Game-based learning – ігрові методи навчання (ділові ігри); Team-based learning – метод роботи в малих групах.

13. **Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання**

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, складання тестових завдань, колективне та самостійне вирішення ситуаційних (розрахункових) задач, спостереження за роботою здобувачів в групі при обговоренні ситуаційних завдань.

Контроль змістових модулів: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю, за контроль змістового модулю 1.

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до семестрового контролю:

поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю 1, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

14. **Методичне забезпечення**

1. Робоча програма освітнього компонента.
2. Силабус освітнього компонента.
3. Методичні рекомендації до практичних занять.
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти.
5. Перелік питань до контролю змістового модулю.
6. Тестові завдання.
7. Пакет білетів до контролю змістового модулю.

15. **Рекомендована література**

Основна

1. Жуковіна О.В., Грецька Г.А., Сагайдак Р.В. Основи охорони праці: метод. рекомендації для проведення семін. занять. Х.:НФаУ, 2018. 59 с.
2. Соціальна та виробнича безпека діяльності : навч. посібник [для здобувачів вищої освіти спец. «Освітні, педагогічні науки» освітньої програми «Педагогіка вищої школи»] / А. А. Котвіцька [та ін.] ; за ред. доц. О. В. Жуковіної ; НФаУ, Державна служба України з питань праці. Харків : НФаУ, 2019. 220 с.
3. Качура Т.М. Основи охорони праці та охорона праці в галузі : робочий зошит для самост. роботи студ. спец. 226 "Фармація, промислова фармація". Харків : НФаУ, 2022. 46 с.

Допоміжна

1. Вахонєва Т. М. Основи охорони праці в Україні : навч. посіб. Київ : Дакор, 2019. 505 с.
2. Левченко О. Г. Охорона праці та цивільний захист : підручн. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 420 с.
3. Пістун І. П., Катренко Л. А., Кіт Ю. В. Охорона праці : навч. посіб. з практикумом. Київ : Університетська книга, 2020. 540 с.
4. Lisna A.G., Kovalenko Sv.M., Litvinova O.V. Directions for improvement of the system of labor protection management at a pharmaceutical enterprise using digital technologies // Annals of Mechnikov Institute. - 2023. - №2. - 31-36 p.
5. Kovalenko S., Lisna A. Main aspects of the use of artificial intelligence in the field of labor protection at pharmaceutical enterprises // International scientific journal "Internauka". — 2024. — №3. <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2024-3-9714>

6. Лісна, А.Г. "Актуальність фармацевтичного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій" / А.Г. Лісна, С.М. Коваленко // Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України : матеріали ІХ Всеукр. заочної наук.-практ. інтернет-конф., м. Київ, 28. квіт. 2023 р. Київ: УДУ, імені Михайла Драгоманова 2023. С. 93-94.

7. Коваленко, С.М. Особливості організації охорони праці в закладах фармації/ С.М. Коваленко, А.Г. Лісна // Актуальні проблеми якості, менеджменту і економіки у фармації і охороні здоров'я : матеріали І Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Харків, 19 трав. 2023 р. Харків: НФаУ, 2023. С. 164-165.

8. Kovalenko S., Lisna A. The relevance of human life safety issues in current conditions in Ukraine and in the world // Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини: збірник наукових праць. 2024. №5. С. 180-182.

16. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Сайт кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mmqaph.nuph.edu.ua/>.

2. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-okhoroni-zdorovya-ukraini>.

5. Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/>.

7. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.